

รายงานความก้าวหน้า

รูปแบบการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง
เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี

โดย

รศ.ดร. ฉัตรนภา พรหมมา และคณะ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนวิจัยจาก
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)
ตุลาคม พ.ศ. 2560

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี วิธีดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนแรก เป็นการศึกษาสถานภาพ และแนวทางพัฒนารูปแบบการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี พบว่า ควรมีการพัฒนารูปแบบการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ เพื่อติดตามประเมิน และเสนอแนวทางการใช้ผลในการจัดสิ่งสนับสนุนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรและภาคี

ตอนที่สอง เป็นการพัฒนาแบบ ตัวชี้วัดและเกณฑ์การติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี พบว่า รูปแบบการติดตามประเมินเสริมพลังฯ แบ่งออกเป็น 4 องค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อย (สิ่งที่จะประเมิน) ดังนี้ 1) ประเมินการออกแบบบริหารจัดการเพื่อสุขภาวะ (Program design evaluation : P) มุ่งเพื่อใช้ผลในการทบทวนระบบและแผน เป้าหมาย ดำเนินงานแบบร่วมมือกับภาคี ทั้งในและนอกองค์กร มีองค์ประกอบย่อยที่ประเมินคือ (1.1) เป้าหมาย วิสัยทัศน์และแผน (1.2) บุคลากรสุขภาพ (1.3) ข้อมูลและการสื่อสาร 2) ประเมินทรัพยากรสนับสนุน (Input evaluation : I) ได้แก่ (2.1) ทรัพยากรสนับสนุนและคู่มือ เครื่องมือที่เกี่ยวข้อง 3) ประเมินกระบวนการ (Process evaluation : P) ได้แก่ (3.1) กลไกปฏิบัติงานเพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ (3.2) การพัฒนาการเรียนรู้ (3.3) การเสริมแรงบุคลากรสุขภาพ และ 4) ประเมินผล (Output evaluation : O) ได้แก่ พฤติกรรมสุขภาวะของกลุ่มเป้าหมายในชุมชน รูปธรรมผลงานการบริหารองค์กร องค์ความรู้ ชุดความรู้ นวัตกรรมจากการปฏิบัติงาน ส่วนตัวชี้วัดและเกณฑ์ที่พัฒนาขึ้นผู้ทรงคุณวุฒิความเห็นด้วยทุกรายการ

ตอนที่ 3 เป็นการทดลองใช้รูปแบบการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรชุมชน พบว่า การทดลองใช้รูปแบบการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 3 แห่ง มีผลการประเมินในภาพรวมอยู่ในระดับดีและคณะผู้ทดลองประเมินมีความคิดเห็นต่อรูปแบบติดตามประเมินในด้านความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ และความเหมาะสมของรูปแบบติดตามประเมิน พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก

ตอนที่ 4 เป็นการสังเคราะห์ องค์ความรู้ นวัตกรรม กระบวนการดำเนินงาน และข้อเสนอเชิงนโยบาย ที่ได้จากการติดตามประเมินเสริมพลัง พบว่า ผลการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี ช่วยให้ได้องค์ความรู้ นวัตกรรม กระบวนการดำเนินงาน ที่สำคัญได้แก่ รูปแบบการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี คู่มือ เครื่องมือ และระบบ กระบวนการงานวิจัยพันธกิจสัมพันธ์ โดยมีจุดเด่น คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ เป็นองค์กรภาควิชาการที่สนับสนุนให้เกิดนวัตกรรมองค์ความรู้ การจัดการ ชุดความรู้ ที่สนองต่อนโยบายสาธารณสุขของพื้นที่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมา	1
ปัญหาวิจัย	4
คำถามวิจัย	4
วัตถุประสงค์การวิจัย	4
ขอบเขตการวิจัย	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
เป้าหมาย วิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ องค์กรชุมชนจัดการตนเองเพื่อสุขภาวะ	6
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560	7
พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่	9
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542	
แผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	10
พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2550	11
ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (ด้านสาธารณสุข) พ.ศ. 2560 – 2579	12
แผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560– 2564)	13
แผนยุทธศาสตร์สุขภาพวิถีชีวิตไทย พ.ศ. 2554 – 2563	14
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบการประเมิน	16
ความหมายของรูปแบบการประเมิน	16
ประเภทของรูปแบบการประเมิน	17
รูปแบบการประเมิน	19
การพัฒนารูปแบบการประเมิน	30
ตัวชี้วัดและเกณฑ์การองค์กรชุมชนจัดการตนเองเพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์	35
ตัวชี้วัดและเกณฑ์	35
ตัวชี้วัดและเกณฑ์การประเมินองค์กรชุมชนจัดการตนเอง	45
เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์	
การพัฒนาองค์กรชุมชนจัดการตนเองเพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์	51
แนวพัฒนาองค์กรชุมชนจัดการตนเองเพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์	51
พันธกิจสัมพันธ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ ในการพัฒนา	55
องค์กรชุมชนจัดการตนเองเพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์	
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	58

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	
ตอนที่ 1 การศึกษาสถานภาพ และแนวทางพัฒนารูปแบบการติดตามประเมิน เสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี	64
ตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบ ตัวชี้วัดและเกณฑ์การติดตามประเมินเสริมพลัง องค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นและภาคี	65
ตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชน จัดการตนเองเพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์	66
ตอนที่ 4 การสังเคราะห์สารสนเทศจากการประเมิน และข้อเสนอเชิงนโยบาย	67
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสถานภาพและแนวทางพัฒนาการประเมินขององค์กรชุมชน จัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์	68
สถานภาพองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์	68
แนวทางพัฒนาการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี	75
ตอนที่ 2 ผลการพัฒนารูปแบบ ตัวชี้วัดและเกณฑ์เพื่อการประเมินติดตามประเมิน เสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี	77
ผลการพัฒนารูปแบบ ตัวชี้วัดและเกณฑ์ การติดตามประเมินเสริมพลัง องค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี	77
ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อตัวชี้วัดและเกณฑ์ การติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะ เชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี	80
ตอนที่ 3 ผลการใช้รูปแบบการประเมินตนเองแบบมีส่วนร่วมขององค์กรชุมชนจัดการ ตนเอง เพื่อพัฒนาสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์	82
ผลการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะ เชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี กับองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 3 แห่ง	82
ผลการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะ เชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี กับองค์กร ภาคประชาชน จำนวน 2 แห่ง	88

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ตอนที่ 4 ผลการสังเคราะห์ องค์ความรู้ นวัตกรรม กระบวนการดำเนินงาน และข้อเสนอเชิงนโยบาย ที่ได้จากการติดตามประเมินเสริมพลัง	97
ผลการสังเคราะห์ องค์ความรู้ นวัตกรรม กระบวนการดำเนินงาน ที่ได้จากการติดตามประเมินเสริมพลัง	97
ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนา	99
บทที่ 5 บทสรุป	101
สรุปผลการวิจัย	101
อภิปรายผล	106
ข้อเสนอแนะ	111
บรรณานุกรม	113
ภาคผนวก เอกสารประกอบการเผยแพร่งานวิจัย	

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 ผลการสังเคราะห์ตัวชี้วัด การติดตามประเมินเสริมพลังจากเอกสารและงานวิจัย ที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์ผู้มีประสบการณ์ด้านองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์	76
ตารางที่ 2 ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อตัวชี้วัดและเกณฑ์ การติดตามประเมิน เสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี	85
ตารางที่ 3 ผลการใช้รูปแบบการประเมินตนเองแบบมีส่วนร่วมขององค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อพัฒนาสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ กับองค์กรชุมชนจัดการตนเอง จำนวน 3 แห่ง	87

สารบัญภาพประกอบ

	หน้า
ภาพประกอบที่ 1 ขั้นตอนการประเมินตามแบบจำลองของ Provas	22
ภาพประกอบที่ 2 รูปแบบการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี	78